

MRF 2022.40

Retten i Koldings dom af 24. januar 2022, sag BS-9967/2017-KOL

A m.fl. (adv. Hans Haages) mod Miljø- og Fødevareklagenævnet (adv. Louise Solvang Rasmussen)

Ikke grundlag for at tilsidesætte VVM-screeningsafgørelse om, at råstofindvindingstilladelse ikke var VVM-pligtig, uanset at regionen havde foretaget mere indgående undersøgelser af trafikale forhold, efter den tidligere VVM-screening af projektet var blevet ophævet af byretten i 2014.

Kolding Kommune traf i juni 2012 screeningsafgørelse efter den dagældende VVM-bekendtgørelse om, at en ansøgning om årlig indvinding af 110.000 m³ sand, sten og grus, heraf 15.000 m³ under grundvandsspejlet, i 10 år ikke var VVM-pligtig. Ansøgningen omfattede et areal på 24,5 ha, hvoraf der ville ske etapevis indvinding på 20,5 ha med ca. 5 ha ad gangen. Arealet var udlagt som graveområde i Region Syddanmarks Råstofplan 2012. I juli 2013 stadfæstede Natur- og Miljøklagenævnet screeningsafgørelsen om ikke-VVM-pligt, hvilket blev indbragt for domstolene af en række omboende, der navnlig gjorde gældende, at projektet var VVM-pligtigt, da det var omfattet af bilag 1, pkt. 18, til den dagældende VVM-bekendtgørelse ('Råstofindvinding fra åbne brud, hvor minstedets areal er over 25 hektar [...]'), og at screeningsafgørelsen ikke havde taget tilstrækkelig højde for projektets kumulative virkninger med anden råstofindvinding i området. Ved Retten i Koldings dom af 16. december 2014 (MAD 2014.419 B) fik de omboende medhold i, at Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse var ugyldig, da retten ikke fandt det godtgjort, at den kumulative effekt af råstofgravene i området, fx i relation til trafikale konsekvenser, var blevet inddraget i kommunens screeningsafgørelse. Derimod afviste byretten, at projektet var omfattet af den dagældende VVM-bekendtgørelses bilag 1, pkt. 18, da der ikke var tale om sammenhængende gravearealer på over 25 ha, som blev drevet som én råstofgrav, eller opsplittning af et projekt med henblik på at omgå EU-lovgivning. På baggrund af dommen traf Region Syddanmark – der i mellemtiden havde overtaget godkendelseskompetencen efter råstofloven og dermed også var blevet VVM-myndighed – i januar 2016 fornyet screeningsafgørelse om, at

råstofindvindingstilladelsen ikke var VVM-pligtig. Også denne screeningsafgørelse blev påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet, der den 18. januar 2017 (MAD 2017.54 Nmk) traf afgørelse om ikke at give klagerne medhold, hvorefter de omboende indbragte Natur- og Miljøklagenævnets (nu Miljø- og Fødevareklagenævnets) nye afgørelse for byretten. Under sagen blev der udmeldt syn og skøn, der bl.a. angik de trafikmæssige påvirkninger af projektet. Byretten, der undergav sagen kollegial behandling, bemærkede indledningsvis, at retten i dommen fra december 2014 havde fastslået, at den omhandlede ansøgning om gravetilladelse ikke var omfattet af bilag 1, pkt. 18, og at der ikke forelå oplysninger, der gav grundlag for nu at nå til et andet resultat. Projektet var derfor ikke VVM-pligtigt. For så vidt angik screeningen bemærkede retten, at det fremgik af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse, at nævnet havde påset, at regionen havde foretaget en screening af råstofgravens miljøpåvirkninger og havde vurderet, at anlægget ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt, ligesom nævnet havde vurderet, at regionen havde foretaget en tilstrækkelig vurdering af de kumulative påvirkninger. Det forhold, at regionen som følge af dommen fra december 2014 havde foretaget mere indgående undersøgelser af de trafikale forhold, kunne ikke på det foreliggende grundlag føre til, at regionen burde have truffet afgørelse om VVM-pligt. Sagsøgerne havde heller ikke sandsynliggjort, at nævnet havde befundet sig i en vildfarelse om de faktiske forhold. Der var derfor ikke grundlag for at tilsidesætte Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om ikke at give medhold i klagen over regionens fornyede VVM-screeningsafgørelse, hvorfor Miljø- og Fødevareklagenævnet blev frifundet.

Kommentar: Med dommen må byretten anses for at have tiltrådt Miljø- og Fødevareklagenævnets faste praksis, hvorefter en VVM-screening har karakter af en foreløbig vurdering, der skal kunne træffes relativt hurtigt og hovedsageligt på grundlag af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer. Hvis det kræver mere grundige undersøgelser at konkludere, at et projekt ikke kan få

MAD 2022.40

*væsentlige indvirkninger på miljøet, vil dette tale for, at projektet er VVM-pligtigt. I den konkrete sag forelå imidlertid den særlige situation, at kommunens tidligere VVM-screening var blevet ophævet som følge af manglende inddragelse af kumulative virkninger, og i dette lys fandt byretten det velbegrundet, at regionen i den fornyede screening foretog mere indgående undersøgelser heraf, uden at projektet alene af den grund var VVM-pligtigt. Dommen kan sammenholdes med **MRF 2021.39 Mfk**, **MRF 2021.107 Mfk**, **MRF 2021.135 Mfk** og **MRF 2021.318 Mfk**, hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet i alle sagerne ophævede VVM-screeningsafgørelser vedr. råstoftilladelser.*

RETEN I KOLDING DOM

afsagt den 24. januar 2022

Sag BS-9967/2017-KOL

A

(advokat Hans Haages)

og

B

(advokat Hans Haages)

og

C

(advokat Hans Haages)

og

D

(advokat Hans Haages)

og

E

(advokat Hans Haages)

og

F

(advokat Hans Haages)

og

G

(advokat Hans Haages)

og

H

(advokat Hans Haages)

og

I

(advokat Hans Haages)

og

J

(advokat Hans Haages)

og

K

(advokat Hans Haages)

og

L

(advokat Hans Haages)

og

M

(advokat Hans Haages)

og

N

(advokat Hans Haages)

og

O

(advokat Hans Haages)

og

P

(advokat Hans Haages)

og

R

(advokat Hans Haages)

mod

Miljø- og Fødevarerklagenævnet
(advokat Louise Solvang Rasmussen)

Denne afgørelse er truffet af dommer Jan Strange, kst.dommer Julie Nymark Breum og dommerfuldmægtig Emil Hammerich Deleuran.

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 11. maj 2017.

Sagen drejer sig om, hvorvidt Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 18. januar 2017 om, at der ikke skal udarbejdes en VVM-vurdering i forbindelse med en tilladelse til udvinding af sten, sand og grus, er lovlig.

Sagsøgerne, A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, og R, har

fremSAT følgende påstande:

Principal:

Miljø- og Fødevarerklagenævnet tilpligtes at ændre det tidligere Natur- og Miljøklagenævns afgørelse af 18. januar 2017 i sag NMK-34-00564 om ikke VVM-pligt for råstofindvinding på matr. x og y Anderup Stepping således, at der statueres VVM-pligt i relation til det i afgørelsen omhandlede projekt.

Subsidiært:

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 18. januar 2017 i sag NMK-34-00564 om ikke VVM-pligt for råstofindvinding på matr. x og y Anderup Stepping ophæves og sagen hjemvises til fornyet behandling.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har fremsat påstand om frifindelse

Oplysningerne i sagen

I Råstofplan 2008 for Region Syddanmark blev området Stepping i Kolding kommune opført på listen over graveområder med en angivelse af at der kunne udvindes 20,34 mio. m³ sand, grus og sten i området. Råstofplanen blev revideret ved Råstofplan 2012 for Region Syddanmark, som blev vedtaget den 17. december 2012 og Råstofplan 2016 for Region Syddanmark, som blev vedtaget den 27. marts 2017. Området er fortsat udlagt som graveområde, og det er angivet, at der så vidt muligt skal ske gennemgravning af skel mellem gravearealer, der udnyttes af forskellige firmaer.

Kolding Kommune meddelte den 13. juni 2012 Torben Clausen A/S tilladelse til råstofindvinding af 110.000 m³ sten, sand og grus årligt, heraf 15.000 m³ under grundvandsspejl, i perioden frem til 30. juni 2022 på matrikel nr. x og y Anderup, Stepping beliggende adr. 1, 6070 Christiansfeld. Det fremgår af tilladelsen, at Kolding Kommune havde truffet afgørelse om, at råstofindvindingen ikke var omfattet af reglerne om udarbejdelse af VVM-redegørelse.

Kolding Kommunes gravetilladelse af 13. juni 2012 blev påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet, som opretholdt tilladelsen ved afgørelse af 9. juli 2013.

Landinspektør Lisa Nielsen ved By- og Udviklingsforvaltningen i Kolding Kommune fremsendte den 10. oktober 2013 et udkast til notat til møde den 11. oktober 2013. Af udkastet fremgår:

”...

Notat om trafikale forhold i forbindelse med råstofindvinding ved Stepping

...

Vedligeholdelse af vejene

I henhold til lov om offentlige veje påhviler det Kolding Kommune som vejmyndighed at holde de offentlige veje i en stand, som trafikens art og omfang kræver.

vejen 1 vejen 2 vejen 3 og vejen 4 er ikke konstrueret til at afvikle den forventede tunge trafik fra råstofindvindingsområderne. En opgradering af nævnte vejstrækninger, så vejene kan holde til den angivne trafikmængde, vil formentlig koste mere end 8-10 mio. kr.

afhængigt af, hvilke krav der stilles til vejbredder, tiltag i forhold til bløde trafikanter mv.

En istandsættelse af ^{vejen 1} og ca. 200 meter af ^{vejen 2} hvor der har været tale om at etablere en ny fælles udkørsel for alle graveområder, vil med opretning, ny belægning og kantforstærkning overslagsmæssigt koste ca. 2,0 mio. kr.

...”

Ved dom af 16. december 2014 kendte Retten i Kolding Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 9. juli 2013 ugyldig og ulovlig. Rettens begrundelse lyder således:

”Det fremgår af VVM-bekendtgørelsens bilag 1, pkt. 18, at råstofindvinding fra åbne brud, hvor minestedets areal er over 25 hektar, er omfattet af VVM-bekendtgørelsens § 3, stk. 1, og således underlagt VVM-pligt. Der er i nærværende sag ikke tale om sammenhængende gravearealer på over 25 hektar, som drives som én råstofgrav, eller om opsplitting af et projekt med henblik på at omgå EU-lovgivning. Uanset at der i det udlagte område samlet er givet gravetilladelse til mere end 25 hektar, er anlægget herefter ikke omfattet af bekendtgørelsens § 3, stk. 1. Henvisningen til forsigtighedsprincippet i art 191 i EU-traktaten kan ikke føre til andet resultat.

Der er som følge af det, der anført ovenfor, ikke abstrakte EU-retlige fortolkningsspørgsmål, som det er nødvendigt at få EU-Domstolens besvarelse af.

Det er ubestridt, at projektet er omfattet af bekendtgørelsens bilag 2, punkt 2a om ”Udvindingsindustrien, råstofindvinding fra åbne brud samt tørvegravning”, og at det derfor skal screenes i henhold til kriterierne i bilag 3, herunder ved at vurdere kumulation med andre projekter. Det fremgår af ”Skema til brug for screening (VVM-pligt)”, at kommunen har vurderet, at der ikke er kumulative forhold, der sammen med det ansøgte vil medføre en påvirkning af miljøet. I brevet af 9. august 2012 til klagerne anfører kommunen, at den ikke har vurderet den kumulative effekt, da det forudsættes, at der er taget højde for påvirkningerne af området i forbindelse med udpegningen af området. Uanset at kommunen herefter i sin uddybende udtalelse den 1. juli 2013 anfører, at den har vurderet på den kumulative effekt, finder retten det ikke godtgjort, at den kumulative effekt af råstofgravene i området, fx i relation til trafikale konsekvenser, er vurderet. Da kommunen således ikke fuldt ud har iagttaget VVM-bekendtgørelsens § 3, stk. 2, tager retten sagsøgernes påstand til følge.

..."

Region Syddanmark genoptog herefter sagsbehandlingen og indhentede en vurdering af den forventede trafikbelastning fra Niras A/S, som i et notat af 24. juni 2015 vurderede, at der med de allerede eksisterende og de ansøgte gravearealer vil være en potentiel trafikbelastning med tunge køretøjer fra råstofindvindingen på 150-160 køretøjer pr. dag, hvilket er fordelt med 40-50 kørsler pr. dag i den østlige del af området og 110-120 kørsler i den vestlige del. Belastningen ved en total udbygning af graveområdet er anslået til 210-230 køretøjer pr. dag.

Region Syddanmark anførte i et udateret "Skema til brug for screening (VVM-pligt)", at der var konstateret løvfrøer optaget på habitatdirektivets bilag IV i området. Der er i skemaet angivet initiativer til beskyttelse af løvfrøer i form af anlæg og bibeholdelse af løvhegn, etablering af paddehegn og faunapassager.

Den 13. januar 2016 traf Region Syddanmark afgørelse om ikke VVM-pligt for råstofindvinding på matrikel nr. ^x og ^y Anderup, Stepping.

Region Syddanmarks afgørelse blev påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet, der den 18. januar 2017 ikke gav medhold i klagen. Af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse fremgår:

"...

Sagens oplysninger

...

Projektet omfatter en årlig indvinding på 110.000 m³ sand, grus og sten, heraf 15.000 m³ under grundvandsspejlet. Der er søgt om gravetilladelse på 24,5 ha, hvoraf der vil ske indvinding på 20,5 ha. Indvindingen vil foregå etapevis med ca. 5. ha ude af landbrugsmæssig drift ad gangen. ...

...

Arealet øst for Stepping er udlagt som graveområde ifølge Region Syddanmarks Råstofplan 2012. Der har tidligere været udvundet råstoffer nord for det ansøgte areal. Derudover er der en ansøgning om indvinding af 80.000 m³ sand, grus og sten årligt på del af matr.nr. ^Q og matr.nr. ^Z Anderup, Stepping. Desuden er der en ansøgning om indvinding af 400.000 m³ sand, grus og sten årligt på matr.nr. ^æ Stepping Ejerlav, Stepping. Derudover findes der i dag en råstofgrav i den nordvestlige del af

graveområdet, hvor der er tilladelse til at indvinde 50.000 m³ sand, grus og sten om året. Området er 4 ha. Fremadrettet må det forventes, at der vil være ønske om etablering af yderligere råstofindvinding på andre arealer indenfor graveområde øst for Stepping.

...

Trafik, herunder vejadgang

Efter indvinding ønskes råstofferne transporteret mod Kolding, og transporten forventes at foregå nordpå af *vejen 3* og videre mod *vejen 5*. I forbindelse med nævnets behandling af sagen, har regio en uddybet antallet af forventede transporter. Der forventes at være 42 forbikørsler per dag (dvs. 21 transporter hver vej).

...

Kumulativ påvirkning

Af retten i Koldings [dom af 16. december 2014] fremgår det, at Kolding Kommune ikke havde foretaget en tilstrækkelig vurdering af de kumulative påvirkninger.

Regionen har i deres afgørelse foretaget en vurdering af de kumulative påvirkninger. Af regionens afgørelse fremgår det, at området i regionens råstofplan 2012 er udlagt til råstofområde og der ligger på nuværende tidspunkt to andre ansøgninger om udvinding af råstoffer. Derudover findes der en råstofgrav i den nordvestlige del af graveområdet. Det forventes at der vil være ønske om etablering af yderligere råstofindvindinger indenfor graveområdet i løbet af de næste par år.

Trafikudviklingen for det samlede råstofindvindingsområde vil ske i to retninger, hhv. mod øst igennem og rundt om Anderup By og mod Nord via en nyanlagt vej øst for *vejen 1*. I den østlige del af området forventes der samlet set 40-50 kørsler pr. dag, mens der i den vestlige del forventes 110-120 kørsler om dagen.

Der vil være kumulative påvirkninger i form af støj, trafik og støv. Påvirkningen vil opleves i dagtimerne og vil ophøre efter endt indvinding. Der vil blive fastsat vilkår for støj og støv i forbindelse med tilladelsen til råstofindvinding. Trafikken vil foregå af mindre veje der ikke er udbygget til formålet med hensyn til både bredde og bæreevne. Der vil således ske en hurtigere nedbrydning af vejen, end under forhold, hvor der ikke sker råstofindvinding i området. I dagtimerne vil der langs *vejen 3* og *vejen 2* kunne opleves en stigende belastning med hensyn til trafik, støj og støv. Der skal derudover etableres en ny tilkørselsvej øst for *vejen 1*

...

Den nuværende og den forventede mængde trafik, vil betyde en kumulativ effekt af støj fra trafik. Der forventes blandt andet en stigning i antallet af tunge køretøjer på *vejen 3* og *vejen 2*.

Antallet af berørte naboer

Områderne omkring det ansøgte areal anvendes til landbrug, og der er ingen naboer i umiddelbar nærhed af det ansøgte område. Der forventes en miljøpåvirkning langs det strækningsareal, hvor transport med råstoffer foregår, det vil sige langs *vejen 3* og *vejen 2*.

Regionen har vurderet at ca. 70 personer vil blive berørt af miljøpåvirkningerne. Det er personer der bor i nærområdet omkring det ansøgte areal, samt de personer der bor langs transportvejene.

...

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Efter planlovens § 58, stk. 1, nr. 4, kan Natur- og Miljøklagenævnet tage stilling til retlige spørgsmål i forbindelse med regionens afgørelse efter planloven. Hvorvidt regionens afgørelse er hensigtsmæssig, er et skønmæssigt spørgsmål, der ikke kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er et retligt spørgsmål, om Region Syddanmarks afgørelse i henhold til reglerne om VVM, der er fastsat i planloven og VVM-bekendtgørelsen, er korrekt.

Det ansøgte projekt er omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 2, punkt 2a "råstofindvinding fra åbne brud samt tørvegravning". Projektet skal derfor screenes i henhold til kriterierne på bilag 3.

Det følger af VVM-bekendtgørelsens § 3, stk. 1, at når kompetente myndigheder har modtaget en anmeldelse af et anlæg opført på bilag 2, skal den foretage en vurdering af, om anlægget på grund af dets art, dimensioner eller placering må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet (VVM-pligt). Ved vurderingen skal den kompetente myndighed tage hensyn til kriterierne i bilag 3 (screening).

En screening er en foreløbig vurdering af, hvorvidt en væsentlig påvirkning af miljøet er påregnelig. Det indebærer, at der må accepteres en vis margin for vurderingen. En screeningsafgørelse skal kunne træffes ret hurtigt og hovedsageligt på grundlag af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer om det pågældende sagsområde. Er der behov for

mere indgående undersøgelser for at foretage den fornødne vurdering, taler det for, at der foretages en VVM-vurdering. Region Syddanmark har screenet råstofgravens miljøpåvirkninger, og har vurderet, at anlægget ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt.

Natur- og Miljøklagenævnet har – efter en samlet vurdering af sagens oplysninger og klagen – ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at påvirkningerne som følge af etablering af råstofgraven ikke vil medføre væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder på trafikken i området, og dermed medfører krav om udarbejdelse af VVM-redegørelse.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at det af retten i Koldings [dom af 16. december 2014] fremgår, at projektet ikke er omfattet af bilag 1, punkt 1, da der er tale om flere forskellige råstofgraveområder. Det er således omfattet af bilag 2, punkt 2a om "udvindingsindustrien, råstofindvinding fra åbne brud samt tørvegravning", og skal derfor screenes i henhold til kriterierne i bilag 3.

Derudover har nævnet vurderet, at Region Syddanmark har foretaget en tilstrækkelig vurdering af de kumulative påvirkninger.

Regionen har i deres afgørelse beskrevet den trafikale miljøpåvirkning på området. Heraf fremgår det, at trafikken fra det ansøgte område kan foregå på det eksisterende vejnet. En tilladelse til råstofindvinding på det ansøgte område kræver således ikke en udbygning af vejnettet i området. Det er Kolding Kommune der som vejmyndighed meddeler overkørselstilladelse.

På denne baggrund kan Natur- og Miljøklagenævnet ikke give medhold i klagen over Region Syddanmarks afgørelse af 13. januar 2016 om ikke VVM-pligt for råstofindvinding på matr. nr. x og y Anderup, Stepping."

Sagsøgerne har den 11. maj 2017 anlagt denne retssag til prøvelse af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 18. januar 2017.

Der er under sagen foretaget syn og skøn ved cand.techn.soc Jesper Arffmann. Af skønserklæringen fremgår:

"...

Spørgsmål 4.1:

Skønsmanden bedes oplyse om trafikafviklingen i forbindelse med transporter til og fra området kan foregå på forsvarlig vis ad det eksisterende vejnet uden udbygning hvis der regnes med:

- Den samlede trafik ved indvinding som beskrevet i spørgsmål 1.3 [af den samlede mulige råstofmængde over en 10-årig periode]
- Den samlede trafik ved indvinding som beskrevet i spørgsmål 2.3 [til de skønnede nuværende og fremtidige behov over en 10-årig periode]
- Den samlede trafik ved indvinding som beskrevet i spørgsmål 3.2 [af henholdsvis 110.000 m³ fra matrikel nr. ^x og ^y Anderup, af yderligere 80.000 m³ fra matrikel nr. ^G og ^Z Anderup, af yderligere 400.000 m³ fra matrikel nr. ^æ Stepping og af yderligere 50.000 m³ fra ejendommen adr. 2 over en 10-årig periode]

Svar på spørgsmål 4.1:

Der foreligger ikke endelig afgørelse af, hvor udkørsel fra de endnu ikke tilladte råstofindvindinger vil blive placeret fysisk og om der etableres foranstaltninger til at sikre ind- og udkørsel fra bestemt kørselsretning, så besvarelsen bygger på antagelser, jf. afsnit 4.2.

Det vurderes ud fra baggrundsnotatets afsnit 5.2 og bilag 1 heri at:

- At den samlede trafik jf. afsnit 1.3 vil kunne afvikles forsvarligt,
- At den samlede trafik jf. afsnit 2.3 vil kunne afvikles forsvarligt, dersom der foregår løbende vedligeholdelse af vejene, herunder beskæring og kantvedligeholdelse,
- At den samlede trafik jf. afsnit 3.2 vurderes for så vidt angår indvinding fra matr. nr. ^x ^y ^G og ^Z Anderup Stepping vil kunne afvikles forsvarligt dersom der foregår løbende vedligeholdelse af vejene, herunder beskæring og kantvedligeholdelse,
- At en indvinding ud over ovenstående, i relation til oversigtsforhold, vil kunne afvikles forsvarligt ved en løbende vedligeholdelse gennem beskæring og kantreparation. Se i forlængelse heraf svar jf. spørgsmål 5 nedenfor.

Spørgsmål 5

Skønsmanden bedes supplerende besvare følgende spørgsmål:

- 5.1 Hvilken trafikklasse er vejene ^{vejen 1} ^{vejen 2} og ^{vejen 3} konstrueret til?
- 5.2. Hvilken betydning for vejenes fysiske tilstand vil en øget trafik, set i relation til spørgsmål 3.2, få for de tre veje,
- 5.3 I forlængelse heraf, om trafikken i så henseende kan foregå forsvarligt uden en udbygning af vejnettet.

Svar på spørgsmål 5:

- ^{vejen 2} og ^{vejen 3} vurderes at være konstrueret som klasse 1 veje. ^{vejen 1} j er en grusvej, og omfattes ikke af klassificeringen, men jf. bilag 1 baggrundsnotat og afsnit 5.2 i baggrundsnotatet, vurderes ^{vejen 1} at

kunne sammenstilles med vej i trafikklasse 1 ved alm. løbende vedligeholdelse,

- Den samlede trafik jf. afsnit 3.2 vurderes, for så vidt angår indvinding fra matr. nr. x y G og z Anderup Stepping, at kunne afvikles i henhold til trafikklasse 1, dersom der foregår løbende vedligeholdelse af vejene,
- At en indvinding og afsætning ud over ovenstående vil medføre en væsentlig nedslidning af vejene, og dermed forudsætte et ekstraordinært højt niveau for vejvedligeholdelse, for at især cyklende trafikanter kan færdes forsvarligt på vejene. Det er dog Kolding Kommune, der fastlægger vedligeholdelsesniveau, så afvejning af omkostninger ved vedligeholdelse og udbygning/opgradering af vejene for at sikre en forsvarlig trafikafvikling vil skulle foretages af kommunen."

Der er stillet supplerende spørgsmål. Af den supplerende skønserklæring af 28. januar 2019 fremgår:

"...

Spørgsmål SS6:

Vil det konkret være færdselssikkerhedsmæssigt problematisk hvis vejen 3 vejen 2 og vejen 1 belastes med lastbiltrafik svarende til 140 kørsler pr. dag, (evt. 70 kørsler - afhængigt af svar på de supplerende spørgsmål) og hvis dette besvares bekræftende, bedes de færdselsmæssige problemer beskrevet, og løsningsforslag bedes angivet.

Svar på spørgsmål SS6

Det vurderes, at der ikke er en direkte sammenhæng mellem vejbredde og trafiksikkerhed, idet hastighed, tilstand af vejbane (især i kanter), oversigt mm. påvirker trafiksikkerheden.

Trafiksikkerheden vurderes at falde, dersom vejenes ydersider køres væsentlig i stykker, hvorved cyklister kan have svært ved at holde balancen, og hvor køretøjer kan søge at undgå at ramme huller i asfaltkanterne, ved samtidig passage. Faldet i trafiksikkerhedsniveau vil være væsentlig påvirket af køretøjets hastighed.

Ved en bibeholdelse af vejstrækninger som ensporede veje på strækninger med relativ stor lastvognstrafik vurderes sikringen af et højt trafiksikkerhedsmæssigt niveau at skulle ske som en kombination af:

- Hyppig vedligeholdelse af vejbane og rabatter,
- Hastighedsdæmpende foranstaltninger, især på vejen 2 gennem Anderup, jf. også svar på spørgsmål SS3.

- Fortsat nedskæring af beplantning langs vejene, for at sikre gode oversigtsforhold.

...”

Forklaringer

Henrik Daugaard Andersen har forklaret, at han bor adr. 3 Han arbejder som lastbilchauffør og har typisk lastbilen med hjem en gang om ugen. Han har indtil 2016 drevet virksomhed som vognmand og med udlejning af maskiner. Når man kører i en tung lastbil, kører man ikke ud i rabatten, hvor man risikerer at sidde frist. Hans lastbil er tre meter bred. Vejene vejen 3 og vejen 2 er ca. fem meter brede. Det er farligt for cyklister og gående. En modkørende bil må bakke eller tvinges ud i rabatten. Det vil ikke være sikkerhedsmæssigt forsvarligt, hvis der bliver 140 daglige forbikørsler med lastbiler, hvoraf halvdelen er med læs og vejer 60-70 tons. Enhver praktiker kan se, at det ikke kan lade sig gøre

C har forklaret, at han bor adr. 4. Han er landmand og driver også virksomhed som entreprenør og reparatør. Han vil gerne have, at der bliver udarbejdet en VVM-undersøgelse, så de får vilkårene for transport og logistik i området fastlagt. I 1960'erne var vejene i området grusveje. De er senere asfalteret og gjort bredere, men det er sket uden, at underlaget er udbygget. Derfor synker vejbelægningen i siderne af vejene. Vejbelægningen er nedslidt. Der er tung trafik i området blandt andet med mælkebiler og lastbiler, der henter gylle til biogasanlæg. Disse har store problemer med at færdes derude, fordi to store lastbiler ikke kan passere hinanden. Som landmand kører han også med store maskiner og må vige mange gange for at undgå trafikpropper.

K K har vedstået sin forklaring som gengivet i dommen af 16. december 2014 i sagen BS 4-64/2014. Hun har supplerende forklaret, at hun ikke længere bor adr. 5 Hun er flyttet fra området. Hun kommer dog stadig næsten dagligt i området i forbindelse med sit arbejde som postbud. Det er ubehageligt at færdes som blød trafikant, hvis der kommer en lastbil, især i mørke og dårligt vejr. Hun har oplevet transporter med grus i forbindelse med tidligere grusgravning i området. Hun ser en del cyklister, også børn, i området. De vil ikke trygt kunne færdes, hvis der kommer et stort antal kørsler med lastbiler. Der er tung trafik allerede nu. Når hun kommer i sin postbil, er hun nødt til at bakke til et sted, hvor hun kan vige. Rabatten kan ikke bruges alle steder, sådan som skønsmanden har forudsat.

Parternes synspunkter

Sagsøgerne har i deres påstandsdokument anført:

"...

Vedr. den principale påstand.

Indledningsvis bemærkes at nærværende sag skal ses på baggrund af EU Direktiv 2011/92/EU og særligt under hensyn til formålet med de nævnte regler, som skal sikre at der – ved visse større projekter – forinden evt. iværksættelse af arbejder m.v., og af hensyn til beskyttelse af miljøet - sker en samlet afbalanceret overvejelse på fuldt oplyst grundlag under iagttagelse af en omfattende offentlighedsprocedure.

Den afgørende parameter, som myndigheden i denne sammenhæng skal vurdere, er altså ikke primært om der er eller ikke er en uacceptabel miljøpåvirkning og heller ikke hvilke vilkår der evt. kan stilles for at afhjælpe uønsket påvirkning, men derimod om afklaringen heraf skal eller ikke skal foregå under iagttagelse af de retsgarantier der følger af VVM ordningen, herunder også med den af reglerne følgende mulighed for evt. at meddele afslag på tilladelse.

Det er baggrunden for at Nævnet i flere afgørelser herunder også i den afgørelse, som anfægtes i nærværende sag, har udtalt:

"En screeningsafgørelse skal kunne træffes ret hurtigt og hovedsageligt på grundlag af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer om det pågældende sagsområde. Er der behov for mere indgående undersøgelser for at foretage den fornødne vurdering, taler det for at der foretages en VVM vurdering".

Dette kan også udtrykkes således, at hvis der er usikkerhed, og/eller hvis der skal foretages undersøgelser, så skal VVM proceduren anvendes.

Hertil kommer at der gælder et forsigtighedsprincip og et ønske om et højt beskyttelses-niveau indenfor miljøområdet jf. EU traktaten artikel 191. En hensyntagen til dette EU retlige princip må indebære, at der - for så vidt angår aktiviteter omfattet af direktivets bilag 1 og 2 - består en forpligtelse til at fortolke Dansk Ret således, at der kun kan ses bort fra VVM vurdering når det er sikkert, at VVM ikke er fornøden.

Det skal i denne sammenhæng tages i betragtning, at en VVM vurdering kan have den konsekvens, at projektet trods foreliggende råstofplaner netop ikke godkendes jf. herved bestemmelsen i Bekendtgørelse nr. 1832 af 16/12 2015 (VVM bekendtgørelsen) § 7 stk. 4 som indeholder en selvstændig hjemmel til at nægte tilladelse til et ansøgt projekt.

Allerede henset hertil og til de usikkerheder der i øvrigt er påvist i sagen gøres det gældende at der er VVM pligt.

Herudover gøres det gældende:

Vedr. Direktivets bilag 1, pkt. 19

Den ansøgte tilladelse set i sammenhæng med det forhold, at der i råstofplanens område er givet mange andre tilladelser medfører, at der utvivlsomt vil blive tale om råstofindvinding på arealer, der overstiger 25 ha, hvorfor der er VVM pligt efter bekendtgørelsens bilag 1.

Det bemærkes i den forbindelse:

Det i forholder sig således, at de arealer der - efter det tidligere Naturklagenævns opfattelse - skal lægges til grund for vurderingen af VVM pligt er alle arealer *"som den pågældende indvinder har råderet over"* og det er **ikke** i den forbindelse afgørende om der er tale om aktive arealer, idet *"gravningen til enhver tid vil kunne genoptages"* jf. herved MAD 2002.1127.

Hertil kommer, at den ansøgte tilladelse set i sammenhæng med det forhold, at der også er tilladelser vedr. umiddelbare naboarealer, vil medføre, at der utvivlsomt – bortset fra måske en ganske ubetydelig skelbræmme – vil opstå et samlet aktivt minested på mere end 25 ha.

Det afgørende i relation til Direktivets bilag 1 pkt. 19 må være, om der indenfor råstof-planens område samlet er tilladelser på over 25 ha.

Subsidiært må det være afgørende, om der faktisk fysisk kan blive tale om minesteder på over 25 HA, i umiddelbar forlængelse eller subsidiært indenfor området som sådan.

Sagsøgerne gør således gældende:

- At EU direktivet har forrang for dansk ret.
- At det efter EU direktivet er uden betydning, om der er tale om aktive gravefelter eller potentielt aktive gravefelter.
- At det efter EU direktivet er uden betydning, om arealerne har eller ikke har, samme ejer.
- At det efter EU direktivet er uden betydning, om arealerne administrativt drives som en eller flere råstofgrave.
- At der er gravetilladelser på over 25 HA, subsidiært at der vil forekomme aktive minesteder på over 25 HA.
- At forholdet derfor er omfattet af direktivets bilag 1, pkt. 19
- At der derfor er VVM pligt

Særligt vedr. retskraft jf. den tidligere dom fra Retten i Kolding jf. bilag 1:
Sagsøgerne 1, 7, 9 og 14 deltog ikke i den tidligere retssag, og dommen har derfor ikke direkte retskraft overfor disse sagsøgere.

Det betyder, at Retten i nærværende sag IKKE PÅ FORHÅND er afskåret fra at pådømme spørgsmålet på ny i al fald i relation til sagsøgerne 1, 7, 9 og 14.

Det bemærkes i øvrigt, at dommen er trykt i MAD 2014.419, og sagsøgte har også siden "rettet ind" efter afgørelsen jf. MAD 2015.94 angående råstoftilladelse til indvinding af 80.000 kbm. sand, sten og grus på 2 matrikler i samme grusgravområde som i nærværende sag nemlig på ejendommen adr. 6 Anderup, 6070 Christiansfeld.

Vedr. evt. vurdering efter bilag 2:

Selvom Retten måtte finde at forholdet ikke er omfattet af direktivets bilag 1 pkt. 19, så må ovenstående set i sammenhæng med de faktiske fysiske forhold og de samlede udstedte gravetilladelser i al fald indgå med en sådan vægt, at en vurdering af kumulativ virkning efter bilag 2 jf. bilag 3 også må falde ud til, at der er VVM pligt.

Selvom projektet ikke er over 25 ha på samme ejendom, kan dette nemlig ikke i sig selv bære en afvisning af, at man i forbindelse med en vurdering efter bilag 2 ser på de samlede arealer jf. ovenfor. Også i relation til bilag 2 må 25 ha grænsen nemlig være retningsgivende, og det har man slet ikke "vurderet på" hverken hos Regionen eller i Nævnet.

Vedr. den subsidiære påstand:

Det gøres gældende, at trafikken allerede nu og særligt på længere sig ikke kan afvikles forsvarligt på det eksisterende vejnet i området, og nævnet har ikke ved sin prøvelse i tilstrækkelig grad påset, om Regionen på relevant måde har inddraget alle nødvendige kriterier i forbindelse med sin afgørelse.

Ifølge bek. Nr. 1832 af 16-12-2015 (gl. VVM bekendtgørelse) § 5 stk. 3, skal VVM redegørelsen inddrage de oplysninger, som fremgår af bilag 4, og i bilag 4 (jf. pkt. 3) er bl.a. nævnt transport. jf. også MAD 2013.2138 & MAD 2014.298.

Myndigheden kan ikke undlade at inddrage et relevant forhold, blot fordi den ikke selv har mulighed for at stille evt. vilkår.

Det gøres således gældende at Regionen er i en relevant og væsentlig retsvildfarelse, idet Regionen lægger vægt på, at trafikale problemer er Kolding Kommunens ansvar, og sagsøgte tager i al fald fejl, når man lægger til grund, at råstofudvinding ikke kæver en udbygning af vejnettet i området. Der henvises herved til de foreliggende skønsrapporter, fotos, samt de partsforklaringer der forventes afgivet under hovedforhandlingen.

Sagsøgte burde på sin side - som minimum - have korrigeret vildfarelsen og hjemvist sagen til fornyet behandling hos Regionen.

..."

Under hovedforhandlingen har sagsøgerne yderligere gjort gældende, at retten ved vurderingen af minestedets areal, skal lægge vægt på, at det fremgår af Re-

gion Syddanmarks råstofplaner, at der så vidt muligt skal ske gennemgravning af skel mellem gravearealer, der udnyttes af forskellige firmaer. Endvidere har sagsøgerne henvist til, at det fremgår af regionens skema til brug for VVM-screeningen, at der er konstateret løvfrøer i en sø nær graveområdet, og der fastsættes i skemaet vilkår om tiltag, som skal iværksættes for at beskytte bestanden af løvfrøer. Sådanne vilkår kan imidlertid ikke stilles i en screeningsafgørelse. Risikoen for bestanden af løvfrøer i området indebærer, at der er VVM-pligt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i sit påstandsdokument anført:

"...

5.1 Nævnets afgørelse er lovlige og gyldig

Til støtte for den nedlagte påstand om frifindelse gøres det overordnet gældende, at nævnets afgørelse (bilag 1) er lovlige og gyldig. Nævnet har med rette ikke givet medhold i klagen over Region Syddanmarks afgørelse af 13. januar 2016 om ikke VVM-pligt for råstofindvinding på matr.nr. X og Y Anderup, Stepping.

Nævnets afgørelse er ikke truffet på et mangelfuldt eller fejlagtigt grundlag, og afgørelsen er ikke behæftet med mangler, som medfører, at afgørelsen er ugyldig. Der er ikke under sagens forberedelse, herunder ved det gennemførte syn og skøn, fremkommet nye væsentlige oplysninger i forhold til nævnets afgørelsesgrundlag, som kan føre til et andet resultat.

De af sagsøgerne den 21. februar 2020 fremlagte forklaringsfotos ændrer ikke herpå. Det bemærkes, at det af de fremlagte fotos ikke fremgår, hvornår og/eller hvor, disse er optaget.

5.2 VVM-pligt og råstofindvindingsområdets størrelse

Nævnet har med rette fundet, at det ansøgte projekt om råstofindvinding er omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 2, punkt 2a, og at projektet derfor skal screenes i henhold til kriterierne på bilag 3.

Det fremgår af sagen, jf. bilag 6, side 9, at der er søgt om gravetilladelse på 24,6 ha, og at der desuden kun vil ske indvinding på 20,5 hektar. Indvindingen vil herudover foregå etapevis, således at det alene er et areal på cirka 5 ha, der udgår af landbrugsdriften ad gangen.

Det er derfor korrekt, at projektet ikke skal anses for omfattet af bilag 1, punkt 18 (og derved VVM-pligtigt), blot fordi der i det pågældende råstofområde er andre råstofindvindingsprojekter. Der er således ikke tale om et sammenhængende graveareal på 25 hektar, der drives som én råstofgrav.

Det bestrides, at der er tale om en omgåelse af hensigten med VVM-reglerne, og det bemærkes yderligere hertil, at spørgsmålet om, hvorvidt flere graveom-

råder skal anses for at opfylde størrelseskravet (25 ha) i bilag 1, pkt. 18, allerede er afgjort ved Retten i Koldings dom af 16. december 2014 (bilag 2, jf. MAD 2014.419 B). Nærværende sag omhandler det samme projekt, og Retten i Koldings dom er *præjudicerende* også for de tre sagsøgere, der ikke var omfattet af det tidligere søgsmål mod nævnet i anledning af nævnets afgørelse af 9. juli 2013, og må således lægges til grund i forhold til alle sagsøgere.

Sagsøgernes henvisning i påstandsdokumentet, side 4, til forsigtighedsprincippet, jf. EU-traktatens artikel 191, kan ikke føre til et andet resultat, hvilket Retten i Kolding (bilag 2) allerede har erklæret sig enig i. Det ansøgte projekt kan således heller ikke anses for omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 1, pkt. 18, uanset at selve det udlagte graveområde er større end 25 ha.

Forståelsen af den omhandlede størrelsesgrænse – dvs. at det er korrekt, at der skal tages udgangspunkt i det *konkrete projekts* størrelse – fremgår da også eksplicit af VVM-direktivets bilag 2, pkt. 19, "*Stenbrud og minedrift i åbne brud, hvor minstedets areal er over 25 ha, eller tørvegravning på et areal over 150 ha*". (Understreget her). "Minstedets areal" kan ikke forstås på den måde, som sagsøgerne henviser til.

Det af sagsøgerne anførte i påstandsdokumentet, side 5, om fortolkning af VVM-direktivet bestrides. VVM-reglerne har netop sigte på konkrete projekter/anlæg, hvorfor vurderingen i sagens natur skal tage udgangspunkt i den konkrete ansøgning. Det bemærkes, at problemstillinger vedrørende den konkrete ansøgnings forhold til andre grusgrave belyses i kraft af direktivets krav om vurdering af kumulative effekter, og at generelle problemstillinger i relation til det samlede graveområde, jf. de vedtagne råstofplaner, håndteres efter et andet og til dels tilsvarende regelsæt: SMV-reglerne.

5.2.1 Nævnets praksis

Sagsøgerne henviser i påstandsdokumentet, side 5, til det tidligere Naturklagenævns afgørelse af 30. august 2002, som er trykt i MAD 2002.1127. Det fremgår af afgørelsen, at "*minstedets areal*" bør forstås som det samlede areal, der ansøges om indvindingstilladelse til, uanset at det aktive gravefelt ofte vil være væsentligt mindre. Minstedets areal omfatter derved principielt alle arealer, som den pågældende indvinder har råderet over, og det fremgår af afgørelsen, at baggrunden herfor bl.a. er, at "*gravningen til enhver tid vil kunne genoptages inden for rådighedsarealet, så længe den tidligere meddelte tilladelse er gældende*".

Sagen vedrører spørgsmålet om, hvornår en ansøgt udvidelse af en grusgrav udløser krav om VVM-proces, og sagen viser, at også arealer, der er delvist udgravede, men fortsat omfattet af en tidligere meddelt og fortsat gældende tilladelse, skal "tælle med" i opgørelsen af "*minstedets areal*". I den konkrete sag fandt nævnets flertal imidlertid ikke, at den ansøgte udvidelse medførte VVM-pligt. Det bemærkes, at sagen trykt i MAD 2002.1127 ikke er sammenlignelig med nærværende sag, der vedrører en ansøgning om etablering af en ny

grusgrav på arealer (matr.nr. x og y Anderup, Stepping), der tilsammen udgør mindre end 25 ha.

For så vidt angår "minstedets areal" henvises der endvidere til en nyere afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet i en sag om tilladelse til indvinding af råstoffer på et 11 ha stort areal i Viborg Kommune.

Afgørelsen, der er fra den 21. december 2018, er trykt i MAD 2018.410, og det fremgår af sagen, at ansøger – foruden det ansøgte areal på 11 ha – rådede over arealer på henholdsvis 14 og 23 ha, som fortsat var omfattet af gældende råstofftilladelser. Nævnet anså projektet vedrørende indvinding på (yderligere) 11 ha for omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 2, pkt. 14, da der var tale om udvidelse af et eksisterende projekt, der potentielt kunne være til skade for miljøet. Af nævnets afgørelse fremgår følgende om forståelsen af "minstedets areal":

"Miljø- og Fødevareklagenævnet har fundet anledning til at komme med bemærkninger til opgørelsen af "minstedets areal", som Region Midtjylland vil skulle tage i betragtning i forbindelse med en fornyet behandling af sagen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Region Midtjylland ved fastsættelsen af "minstedets areal" skal inddrage alle sammenhængende arealer, hvortil ansøger har en gyldig tilladelse til at indvinde råstoffer.

Miljø- og Fødevareklagenævnet henviser til, at det følger af VVM-vejledningen fra 2009, at "minstedets areal" skal forstås som "det samlede sammenhængende areal, som ansøger vil opnå indvindingstilladelse til", og at det ved vurderingen af, om der foreligger pligt til en VVM-procedure, må indgå hvorvidt "en ansøgning og eventuelle allerede givne tilladelser omfatter arealer på flere ejendomme, der vil indgå i et sammenhængende graveareal, der drives som én råstofgrav", idet arealet for råstofindvinding i så fald opgøres som dette sammenhængende graveareal.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på den baggrund, at der ved Region Midtjyllands opgørelse af "minstedets areal" skal ske inddragelse af alle sammenhængende arealer, omfattet af en gyldig råstofindvindingstilladelse, uanset om indvinding på arealet endnu ikke er påbegyndt, eller om arealet er færdiggravet, men endnu ikke efterbehandlet.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnet opfattelse, at arealer, som midlertidigt benyttes til eksempelvis oplag, transportveje, sorteringsanlæg eller lignende, ligeledes skal indgå i opgørelse af "minstedets areal". Nævnet finder, at dette er gældende, uanset om arealet er færdiggravet og eventuelt efterbehandlet. Nævnet begrundet dette med, at arealet er omfattet af tilladelsen til at indvinde råstoffer, og at arealet indgår i driften af råstofgraven.

Den midlertidige aktivitet udgør endvidere en væsentlig del af projektets miljøpåvirkning." (Understreget her).

Det bemærkes, at sagen trykt i MAD 2018.410 dog heller ikke er sammenlignelig med ansøgningen om råstoftilladelse på matr.nr. X og Y Anderup, Stepping, idet ansøgningen som anført maksimalt omfatter arealer på 24,6 ha. Der er ikke yderligere arealer, som burde have "talt med" i opgørelsen af "minesteds areal", herunder i særdeleshed ikke arealer, der er omfattet af øvrige projekter i graveområdet.

5.3 VVM-screeningen

Da det ansøgte projekt om råstofindvinding er omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 2, har Region Syddanmark været forpligtet til at foretage en VVM-screening som sket.

Region Syddanmark har screenet projektets miljøpåvirkninger og har herefter vurderet, at anlægget ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt. Der er således heller ikke konkret – dvs. på baggrund af den gennemførte screening – noget grundlag for at anse det ansøgte for et VVM-pligtigt anlæg/projekt.

Det er nævnets opfattelse, at regionens VVM-screening bygger på fuldt ud tilstrækkelige oplysninger, og at regionen til fulde har vurderet projektet efter kriterierne på bilag 3, herunder også potentielle miljøpåvirkninger fra andre projekter (de kumulative effekter) og trafikforhold.

Nævnet har således med rette vurderet, at Region Syddanmark har foretaget en tilstrækkelig vurdering af de kumulative påvirkninger fra øvrige indvindinger, herunder beskrevet den trafikale miljøpåvirkning af området. Nævnet har lagt vægt på regionens oplysninger om, at trafikken fra det ansøgte område kan foregå på det eksisterende vejnet, og at en tilladelse til råstofindvinding på det ansøgte område derfor ikke kræver en udbygning af vejnettet i området. Som anført i afgørelsen (bilag 1) er det Kolding Kommune, der som vejmyndighed meddeler overkørselstilladelse fra indvindingsområdet til offentlig vej.

Det er korrekt, at nævnet ikke har fundet grundlag for at tilsidesætte regionens faglige vurdering af, at den ansøgte råstofindvinding ikke vil medføre væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder trafikken i området, og derved være VVM-pligtig. Det er ikke under sagen påvist eller sandsynliggjort, at regionens VVM-screening ikke skulle overholde de kriterier, der er fastsat ved bekendtgørelsens bilag 3, og at sagsøgerne er uenige med regionen og nævnet i, at der ikke er tale om væsentlige miljøpåvirkninger som følge af råstofindvindingen, kan ikke føre til et andet resultat.

For så vidt angår vurderingen af, om det ansøgte medfører væsentlige miljøpåvirkninger, skal det fremhæves, at det omhandlede område også på ansøgningstidspunktet var udlagt som graveområde, jf. Region Syddanmarks Råstofplan 2012 (bilag B). Området har også tidligere været udpeget som graveområde, jf. bilag A (Råstofplan 2008), og området er endvidere fastholdt og udvidet i den seneste råstofplan 2016 (jf. bilag C).

Det bemærkes supplerende hertil, at ovennævnte råstofplaner alle er strategisk miljøvurderet, jf. dagældende miljøvurderingslov (SMV-reglerne), og at hverken SMV- eller VVM-reglerne udgør materielle beskyttelsesregler, hvorved man som nabo kan påberåbe sig et bestemt (miljø-)beskyttelsesniveau. Begge regelsæt er således processuelle regler med det formål at belyse relevante miljøforhold og forbedre beslutningsgrundlaget, inden de pågældende planer eller projekter vedtages/gennemføres. Men reglerne fastlægger ikke i sig selv grænser for, hvad der kan besluttes af politiske, økonomiske eller andre grunde, og er derved ikke til hinder for, at der kan gennemføres projekter, som kan have negative indvirkninger på miljøet, jf. bl.a. sag C-418/04, præmis 231.

5.3.1 Særligt om de trafikale forhold

Sagsøgerne har under sagen henvist til det generelle afsnit i nævnets afgørelse om, at en VVM-screeningsafgørelse skal kunne træffes ret hurtigt og hovedsageligt på grundlag af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer, og at det taler for, at der skal foretages en VVM-vurdering, hvis der er behov for mere indgående undersøgelser.

Sagsøgerne anfører i den forbindelse, at det pågældende afsnit i nævnets afgørelse skal forstås således, at hvis der er usikkerhed, og/eller hvis der skal foretages undersøgelser, så skal VVM-proceduren anvendes.

Nævnet kan ikke erklære sig enig i sagsøgernes fortolkning af VVM-reglerne. Det afgørende er, om det ansøgte må antages at få *væsentlig* indvirkning på det omgivende miljø, og der skal i alle tilfælde således foretages en vurdering af projektets forventede miljøpåvirkninger, jf. screeningskriterierne i VVM-bekendtgørelsens bilag 3.

For så vidt angår sagsoplysningen i nærværende sag, navnlig for så vidt angår trafikforhold, skal det fremhæves, at Retten i Kolding den 16. december 2014, jf. bilag 2/MAD 2014.419 B, tilsidesatte nævnets tidligere afgørelse om Kolding Kommunes VVM-screening af samme projekt (ansøgning), fordi retten ikke fandt det godtgjort, at den kumulative effekt af råstofgravene i området, fx i relation til trafikale konsekvenser, var vurderet. Det var således rettens vurdering, at VVM-screeningen ikke levede op til VVM-bekendtgørelsens krav, og den efterfølgende screeningsproces, som blev foretaget af Region Syddanmark som følge af en ændring af råstofloven i 2014, skal ses i lyset heraf.

Sagsforløbet viser da også, at regionen *har* sørget for en vurdering af de i byrettens dom omtalte forhold, men dette kan ikke i sig selv føre til, at resultatet af screeningen burde have været en afgørelse om VVMpligt.

Det samme gør sig i øvrigt gældende for så vidt angår eventuelle usikkerheder, som efter sagsøgernes opfattelse (jf. det afsluttende processkrift, side 5 og 6) ligeledes må føre til VVM-pligt. Som det eksplicit fremgår af nævnets afgø-

relse, bilag 1, side 5, er en screening en foreløbig vurdering af, hvorvidt en væsentlig påvirkning af miljøet er påregnelig. Det indebærer, at der må accepteres en vis margin for vurderingen.

I nærværende sag synes der dog ikke at være nævneværdige usikkerheder, for så vidt angår det ansøgt påvirkning af miljøet.

Det gøres endvidere gældende, at sagsøgernes henvisning til Region Syddanmarks bemærkninger om kompetence efter vejlovgivningen ikke er relevant for sagens bedømmelse. Selvom Region Syddanmark konkret har valgt at forholde sig til spørgsmålet om kompetence i forhold til trafikafviklingen, så *har* regionen foretaget en vurdering af projektets potentielle påvirkning af de trafikale forhold, jf. bl.a. bilag H, J og 6. Det er således ikke korrekt, som anført af sagsøgerne i påstandsdokumentet, side 6, jf. det afsluttende processkrift, side 7, at der er relevante forhold, som regionen har undladt at inddrage, herunder at regionen ikke skulle have fundet det relevant at forholde sig til trafikale forhold.

5.4 Det gennemførte syn og skøn

Under sagens forberedelse er der gennemført syn og skøn. Parterne er ikke enige om relevansen af de stillede spørgsmål, jf. bl.a. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger i e-mail af 27. september 2017, samt breve af 15. januar, 22. juni og 1. oktober 2018, og det gøres således gældende, at det gennemførte syn og skøn, hvor sagsøgerne bl.a. også har stillet spørgsmål om en række hypotetiske og/eller fremtidige scenarier vedrørende teoretiske råstofmængder i *hele råstofvindingsområdet*, ikke udgør et tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte nævnets afgørelse.

Det er således ikke påvist eller sandsynliggjort, at Region Syddanmarks VVM-screening er forkert, herunder at screeningen ikke overholder de kriterier, der på afgørelsestidspunktet var fastsat i VVM-bekendtgørelsens bilag 3.

For så vidt angår det gennemførte syn og skøn bemærkes afslutningsvis, at det af skønsmandens besvarelse vedrørende trafikale forhold fremgår, at trafikken kan afvikles forsvarligt (skønserklæringen, side 7, svar på spørgsmål 4.1):

”Der foreligger ikke endelig afgørelse af, hvor udkørsel fra de endnu ikke tilladte råstofvindinger vil blive placeret fysisk og om der etableres foranstaltninger til at sikre ind- og udkørsel fra bestemt kørselsretning, så besvarelsen bygger på antagelser, jf. afsnit 4.2.

Det vurderes ud fra baggrundsnotatets afsnit 5.2 og bilag 1 heri at:

- *At den samlede trafik jf. afsnit 1.3 vil kunne afvikles forsvarligt,*
- *At den samlede trafik jf. afsnit 2.3 vil kunne afvikles forsvarligt, dersom der foregår løbende vedligeholdelse af vejene, herunder beskæring og kantvedligeholdelse,*
- *At den samlede trafik jf. afsnit 3.2 vurderes for så vidt angår indvinding fra*

matr.nr. x y C og z Anderup Stepping vil kunne afvikles forsvarligt der som der foregår løbende vedligeholdelse af vejene, herunder beskæring og kantvedligeholdelse,

- At en indvinding ud over ovenstående, i relation til oversigtsforhold, vil kunne afvikles forsvarligt ved en løbende vedligeholdelse gennem beskæring og kantreparation. Se i forlængelse heraf svar jf. spørgsmål 5 nedenfor."

..."

Sagsøgte har under hovedforhandlingen yderligere gjort gældende, at bestanden af løvfrøer i nærheden af graveområdet skal vurderes efter andre regelsæt om habitatbeskyttelse, som det er sket i en anden klagesag.

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Retten begrundelse og resultat

Retten har i dom af 16. december 2014 fastslået, at den omhandlede ansøgning om gravetilladelse ikke er underlagt VVM-pligt som følge af størrelsen af det areal, ansøgningen omfatter. Der er ikke forelagt retten oplysninger, der giver grundlag for nu at nå til et andet resultat. Projektet kan således fortsat ikke anses for at være omfattet af den dagældende VVM-bekendtgørelses § 1, stk. 2, jf. bilag 1, pkt. 18, og der er derfor ikke af denne grund VVM-pligt.

Projektet er omfattet af bilag 2, pkt. 2a, til VVM-bekendtgørelsen og skulle derfor, når det ikke samtidig var omfattet af bilag 1, behandles efter bekendtgørelsens § 1, stk. 3, blandt andet ved at blive underkastet en såkaldt VVM-screening efter § 3, stk. 1.

Spørgsmålet er herefter, om Natur- og Miljøklagenævnet med rette konkludere, at Region Syddanmark inddrog alle relevante kriterier i VVM-screeningen, som lå til grund for afgørelsen af 13. januar 2016 om ikke VVM-pligt for det ansøgte projekt.

Det følger af VVM-bekendtgørelsens § 3, stk. 1, at den kompetente myndighed efter anmeldelse fra bygherren af et anlæg skal foretage en vurdering af, om anlægget på grund af dets art, dimensioner eller placering må antages at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet (VVM-pligt), og at myndigheden ved vurderingen skal tage hensyn til kriterierne i bilag 3. I bilag 3 til VVM-bekendtgørelsen er de i § 3, stk. 1, nævnte overordnede kriterier uddybet.

Natur- og Miljøklagenævnet har i sin afgørelse blandt andet anført:

”En screening er en foreløbig vurdering af, hvorvidt en væsentlig påvirkning af miljøet er påregnelig. Det indebærer, at der må accepteres en vis margin for vurderingen. En screeningsafgørelse skal kunne træffes ret hurtigt og hovedsagelig på grundlag af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer om det pågældende sagsområde.”

Det fremgår videre af afgørelsen, at Natur- og Miljøklagenævnet har påset, at Region Syddanmark har foretaget den nævnte screening af råstofgravens miljøpåvirkninger og har vurderet, at anlægget ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt. Nævnet har endvidere vurderet, at Region Syddanmark har foretaget en tilstrækkelig vurdering af de kumulative påvirkninger, idet regionen har inddraget de trafikale miljøpåvirkninger af området.

Det forhold, at Region Syddanmark som følge af Retten i Koldings dom af 16. december 2014 foretog mere indgående undersøgelser af de trafikale forhold og inddrog disse i afgørelsen, kan på det foreliggende grundlag ikke føre til, at Region Syddanmark burde have truffet afgørelse om VVM-pligt.

Sagsøgerne har endvidere ikke sandsynliggjort, at Natur- og Miljøklagenævnet ved antagelsen om, at trafikken kan foregå på det eksisterende vejnet, har befundet sig i en vildfarelse om de faktiske forhold. Efter det ovenstående er det derimod godtgjort, at Natur- og Miljøklagenævnet har påset, at Region Syddanmark ved sin afgørelse i relevant omfang har inddraget også trafiksituationen i skønnet.

Der er herefter ikke grundlag for at tilsidesætte Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 18. januar 2017 om ikke at give medhold i klagen over Region Syddanmarks afgørelse af 13. januar 2016 om ikke VVM-pligt.

Miljø- og Fødevareklagenævnets frifindelsespåstand tages derfor til følge.

Sagsomkostninger

Sagsøgerne har foreløbigt afholdt omkostningerne til syn og skøn. Efter sagens udfald skal de også endeligt afholde omkostningerne. Sagsøgerne skal desuden betale sagsomkostninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet med 150.000 kr. Beløbet, der er til dækning af Miljø- og Fødevareklagenævnets udgifter til advokatbistand inklusive moms, er fastsat på baggrund af sagens skønnede værdi på 1,2 millioner kr. og sagens karakter og omfang, herunder at der har været afholdt syn og skøn ad to omgange.

THI KENDES FOR RET:

Miljø- og Fødevareklagenævnet frifindes.

Sagsøgerne skal til Miljø- og Fødevareklagenævnet betale sagsomkostninger med 150.000 kr.

Beløbet skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.